

ጥቅምት 30 ቀን 2003 ዓ.ም

ዳኞች፡- ሐገሥ ወልደ

ተሻገር ገ/ሥላሴ

ብርሃኑ አመነው

አልማው ወሌ

ዓለ. መሐመድ

አመልካች ፡- የሐረር ክልል ዐቃቤ ሕግ - የቀረበ የለም፡፡

ተጠሪ ፡- ቦና አህመድ አሚን - የቀረበ የለም፡፡

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ እድሜያቸው አስራ ሦስት ዓመት በሆነና አስራ ስምንት ዓመት ባልሞላቸው ልጆች ላይ የሚፈጸም የግብረ ሥጋ ድፍረት በደል ወንጀልን የሚመለከት ነው፡፡ ጉዳዩ የተጀመረው የአሁኑ አመልካች በሐረር ክልል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በተጠሪ ላይ በመሰረተው ክስ መነሻ ነው፡፡ የክሱ ይዘትም ባጭሩ፡- ተጠሪ ሕዳር 07 ቀን 2000 ዓ.ም በግምት ከምሽቱ 4:00 ስዓት በሚሆንበት ጊዜ በሐረር ክልል በቀበሌ 19 ልዩ ስሙ ንደ ጎቤ ተብሎ በሚጠራ ስፍራ የግል ተበዳይ የሆነችውን የ15 ዓመት ሕፃን ዘሙ አህመድን በመኖሪያ ቤት ውስጥ በር ዘግቶባት መብራት አጥፋቶ አፏንና አፍንጫዋን በማፈን እንዳትጮህ በማድረግ ለመከላከል በማትችልበት ሁኔታ ውስጥ ካደረገ በሁዋላ አስገድዶ የግብረ ሥጋ ግንኙነት በመፈፀሙ በ1996 ዓ.ም በወጣው የኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 620 ስር የተመለከተውን ተላልፏል የሚል ነው፡፡ የአሁኑ ተጠሪም ክሱ ተነባባሪ እንዲረዳው ከተደረገ በሁዋላ በክሱ ላይ ተቃውሞ የሌለው መሆኑን ገልጾ ስለድርጊቱ አፈፃፀም ግን የክህደት ቃል ሰጥቷል፡፡ ከዚህም በኋላ አቃቤ ሕግ እንደክሱ ያስረዳልኛል ያላቸውን የሰውና የሰነድ ማስረጃዎችን አቅረቦ ከአሰማ በሁዋላ የስር ፍርድ ቤት አመልካች ከግል ተበዳይ ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የፈጸመው በኃይል ተግባር ሳይሆን በግል ተበዳይ መልካም ፈቃድ ስለመሆኑ ተረጋግጧል በሚል ምክንያት ተጠሪን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ አሰናብቶታል፡፡ በዚህ ውሳኔ አመልካች ባለመስማማት ይግባኙን ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት አቅርቦ ፍርድ ቤቱ ግራ ቀኙን ከአከራከረ በሁዋላ ተጠሪ የግል ተበዳይ ላይ የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈፀማቸው በአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች መረጋገጡን እንደሰር ፍርድ ቤት አባባል ተቀብሎ ድርጊቱ በኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ ሕግ አንቀጽ 620 ስር የሚሸፈን መሆን ያለመሆኑን በጭብጥነት በመያዝ ተጠሪ እድሜው 16 አመት የግል ተበዳይ ደግሞ እድሜዋ 15 አመት መሆኗንና እንደዚህ አይነት ሁኔታ ባጋጠመ ጊዜ ምን መሆን እንዳለበት የወንጀል ሕጉ ምንም የሚሰጠው ምላሽ የሌለ መሆኑ በመጥቀስ እና በማመሳሰል ደግሞ ተጠያቂነትን ማስከተል እንደማይቻል ሕጉ በአንቀጽ 2(3) ስር ያስቀመጠው መርህ መሆኑን በዋቢነትይዞ የስር ፍርድ ቤት ተጠሪን በነፃ በማሰናበት የሠጠውን ውሳኔ በውጤት ደረጃ ተገቢ

መሆኑን በመቀበል አጽንቶታል። የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም በዚህ ውሳኔ ባለመስማማት ነው።

አመልካች አቃቤ ሕግ ሚያዝያ 28 ቀን 2001 ዓ.ም በጻፈው ሦስት ገጽ የሰበር አቤቱታ በበታች ፍርድ ቤቶች ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል የሚሉባቸውን ምክንያት ዘርዘረው አቅርቦዋል። ይዘቱም ባጭሩ፡- በጉዳዩ ላይ የተሰጠው ውሳኔ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2(3)፣ 56፣211 እና 626ን እንዲሁም የወ/መ/ሀ/ሥ/ሥ/ቁጥር 113(2) ድንጋጌዎችን መንፈስና ይዘት ያላገናዘበ መሆኑን በመዘርዘር ተጠሪ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 626(1) ስር የተመለከተውን ድንጋጌ መተላለፉ ተረጋግጧል ተብሎ እንዲከላከል ይወሰንለት ዘንድ ዳኝነት መጠየቁን የሚያሳይ ነው። አቤቱታው ተመርምሮም በሰበር ችሎቱ ሲታይ ይገባዋል ተብሎ በመታመኑ ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎለት ቀርቦ መጋቢት 14 ቀን 2002 ዓ.ም በጠበቃው አመካኝነት በተጻፈ ማመልከቻ መልሱን ሰጥቷል። አመልካችም የመልስ መልሱን ሰጥቷል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለፀው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኝን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ በሚከተለው መልኩ መርምሮታል። እንደመረመረውም ተጠሪው የወንጀል ተጠያቂነት የሚከተልበት አይደለም ተብሎ ከክሱ ነፃ መባሉ ሕጋዊ ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ነጥብ በጭብጥነት ሊታይ የሚገባው ሁኖ አግኝቶታል።

ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው ተጠሪ እድሜዋ አስራ አምስት አመት ከሆናት ሕፃን ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት መፈፀሙ መረጋገጡን ሁለቱም የስር ፍርድ ቤቶች የተቀበሉት ጉዳይ መሆኑን ነው። የተጠሪ ጠበቃ በዚህ ችሎት ባቀረቡት የፀሐፍ መልስ የግብረ ሥጋ ግንኙነት የፈፀመ መሆኑ አልተረጋገጠም በሚል ተከራክረዋል። ሆኖም ይህ ችሎት በዚህ ረገድ የበታች ፍርድ ቤቶች የደረሱበትን የማስረጃ ምዘና ድምዳሜ ለመመልከት በኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 80(3)(ሀ) እና አዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 10 መሠረት ስልጣን የሌለው በመሆኑ የተጠሪ ጠበቃ ክርክር ተቀባይነት ያለው ሁኖ አልተገኘም።

ተጠሪ ከግል ተበዳይ ጋር ግብረ ሥጋ ግንኙነት ፈፀመ በተባለበት ጊዜ እድሜው አስራ ስድስት አመት የነበረ መሆኑ ተረጋግጧል። ከወንጀሉ ነፃ ነው የተባለውም የኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 626(1) የግል ተበዳይና የድርጊቱ ፈፃሚ እድሜው በአስራ ሶስት አመትና በአስራ ስምንት አመት ክልል ውስጥ ከሆኑ ሕግ ምላሽ አይሰጥም በሚል ምክንያት ነው። ይሁን እንጂ የድንጋጌው አቀራረጽ ሲታይ ማንም ሰው ተቃራኒ ጾታ ካላትና እድሜዋ ከአስራ ሦስት ዓመት በላይ ሆኖ አስራ ስምንት ዓመት ካልሞላት ልጅ ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የፈፀመ ወይም ይህችው ልጅ እንዲህ አይነቱን ድርጊት ከአርሱ ጋር እንድትፈጽም ያደረገ እንደሆነ በሚል የተቀመጠ ሲሆን “ማንም ሰው...የሚለው የሕግ አገላለጽ የወንጀል ሐላፊነትን በተመለከተ የተደነገጉትን የወንጀል ሕግ ድንጋጌዎችን ማለትም ከአንቀጽ 48 እስከ 56 ድረስ የተመለከቱትን ግንዛቤ ውስጥ ባስገባ መልኩ መታየት ያለበት መሆኑን የሚያሳይ ሲሆን የወንጀል ሕግ አንቀጽ 56 ድንጋጌ በተለይም ሲታይም እድሜአቸው ከአስራ አምስት ዓመት በላይ ከ18 ዓመት በታች ያሉ ወጣት ወንጀል አድራጊዎች ከተጠያቂነት የሚደኑ አለመሆኑን የሚያሳይ ሆኖ ይገኛል። በመሆኑም ተጠሪ እድሜው ሲታይ ከወንጀል ተጠያቂነት ነፃ የሚሆንበት ህጋዊ ምክንያት የለም በወንጀል ሕግ አንቀጽ 626(1) ስር የተቀመጠው ድንጋጌ ትኩረት የሚያደርገው የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈፀም ወይም እንድትፈጽም ማድረግ የወንጀል ተጠያቂነትን ያስከትላል። አስራ ሶስት አመት በሆናትና

አስራ ስምንት አመት ካልሞላት ልጅ ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት ያደረገ ወንድ እድሜው በዚህ የእድሜ ክልል መገኘት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 211(1) መሠረት ታይቶ የግል ተበዳይን ተጠያቂነት ከማያመጣ በስተቀር ተጠሪን ከወንጀሉ ነፃ የሚያደርገው አይደለም። የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚፈጽሙ ወንድና ሴት እድሜያቸው በአስራ ሶስት አመትና በአስራ ስምንት አመት መካከል መገኘት ሁለቱንም የወንጀል ተጠያቂነት ያስቀርላቸዋል ብሎ መደምደም የሕግ አላማ አይደለም። በዚህ እድሜ መካከል ያሉት ሕፃናት ተገቢ ላልሆነ ድርጊት እንዳይጋለጡ መከላከል የሕግ አላማ ነው ተብሎም ይታመናል። በመሆኑም ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው ፍርድ ቤት የወንጀል ሕግ አንቀጽ 2(3)ን የጠቀሰው ያለበታው ሆኖ አግኝተናል። ተጠሪ እድሜዋ አሥራ አምስት አመት ከሆናት ሕፃን ጋር የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈፀሙ ተረጋጋጧል ከተባለና ድርጊቱ በአቃቤ ሕግ የክስ ማመልከቻ ስር ከተጠቀሰው ድንጋጌ ያነሰ ሁኖ ከተገኘ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 113(2) መሠረት ተጠሪ ከወንጀል ሕግ አንቀጽ 56 እና 626(1) ድንጋጌ አንጻር እንዲከላከል መደረግ ነበረበት። ስለሆነም የበታች ፍርድ ቤቶች ተጠሪን ሳይከላከል የወንጀል ተጠያቂነት የለበትም በማለት የሰጡት ውሳኔ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 56፣211 እና 626(1) ድንጋጌዎችን ይዘትና መንፈስ እንዲሁም የወንጀል ሕግን ግላማ ያላገናዘበ መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ያለበት ሁኖ አግኝተናል። በዚህም መሠረት ተከታዩን ወስነናል።

ው ሳ ኔ

1. የበታች ፍርድ ቤቶች በጉዳዩ ላይ የሰጡት ውሳኔ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 195(2)(ሀ) መሠረት ሙሉ በሙሉ ተሸሯል።
2. ተጠሪ በ1996ቱ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 626(1) ስር በተመለከተው ሁኔታ ድርጊቱን መፈጸሙን አቃቤ ሕግ ያስረዳ መሆኑን የበታች ፍርድ ቤቶች የተቀበሉት በመሆኑ የስር ፍርድ ቤት ተጠሪ መከላከያ ካለው እንዲያቀርብ አድርጎና ማስረጃዎቹን ሰምቶ ተገቢውን እንዲወሰን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 195(2)(ሀ) መሠረት መልሰንለታል። ይፃፍ።
መዝገቡ ተዘግቷል ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

0/መ